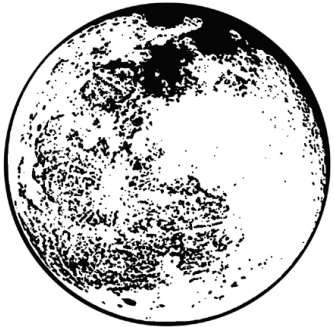

Cora Schmeiser

VIER

woef!

VIER
6 november 2007
20:30 uur, BAM-zaal
Muziekgebouw aan 't IJ
Piet Heinkade 1
Amsterdam

Cora Schmeiser presenteert vanavond haar eerste solovoorstelling VIER. VIER is muziektheater, met als uitgangspunt de vier temperamenten*. Zij gaf VIER componisten de opdracht om een bijpassend werk te schrijven voor stem solo, gedeeltelijk met elektronica. Met haar stemgebruik – soms voor melodische zanglijnen, soms voor gesproken teksten, voor recitatieve elementen of voor puur geluid – schetst Cora Schmeiser de werking van onze innerlijke saphuishouding. U wordt een blik gegund in een akoestisch laboratorium voor emotionele chemie.

programma

Stilte voor de stem

Johan van Kreij (2007, wereldpremière)

winter.moon.

Nicoleta Chatzopoulou (2007, wereldpremière)

Bloß nicht stillhalten

Daniël Hamburger (2007, wereldpremière)

Improvisatie

Cora Schmeiser (2007, wereldpremière)

Tosca Eine Masterclass für Sängerin und Publikum

Boudewijn Tarenskeen (2007, wereldpremière)

Cora Schmeiser / *sopraan*

Johan van Kreij en Nicoleta Chatzopoulou / *elektronica*

Cora Schmeiser werd bij de vormgeving van de voorstelling bijgestaan door de volgende VIER personen:

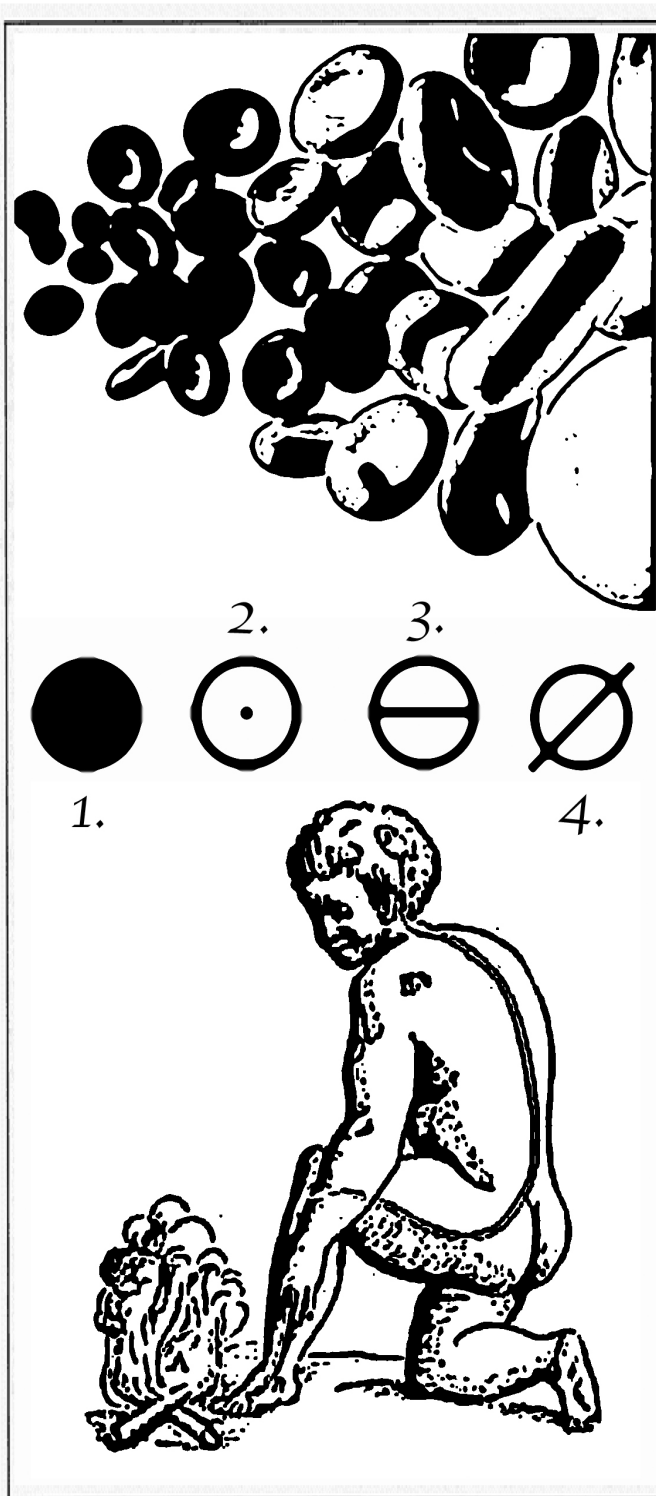
Nicole Beutler (choreografe)

Arnold Marinissen (slagwerker/performer)

Henk van der Geest (lichtontwerper)

Arnold Schalks (beeldend kunstenaar)

Met dank aan de SKVR-Muziekschool Oostzeedijk, Ronald Klekamp, het instituut Lichtontwerpen en Theater Adhoc.

boekingen

Barbara Mounier

mailto: mounier@luna.nl

mob: 06 38081440

aanvullende informatie

Cora Schmeiser www.coraschmeiser.nl/

mailto: corasch@planet.nl

Nicole Beutler www.associationlisa.com/

Henk van der Geest www.henkvandergeest.nl/

Daniel Hamburger www.danielhamburger.com/

Johan van Kreij www.jvkr.nl/

Arnold Marinissen www.arnoldmarinissen.com/

Arnold Schalks www.arnoldschalks.nl/

VIER maakt deel uit van de Suite Muziekweek 2007 in de BAM-zaal van het Muziekgebouw aan 't IJ en werd mogelijk gemaakt door stichting de Suite en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

Stichting de Suite www.desuite.eu/

Muziekgebouw aan 't IJ www.muziekgebouw.nl/

grafisch ontwerp: Arnold Schalks

alleen wordt ingezet als melodie-instrument maar als een bron van klanken van een grote diversiteit en brede muzikale toepasbaarheid. Johan heeft gestudeerd aan het instituut van Sonologie, onderdeel van het conservatorium in Den Haag en zich tijdens en na zijn studie, beziggehouden met het componeren, uitvoeren en improviseren van elektronische muziek. Belangrijk is zijn werk in het veld van hedendaagse dans, waar hij met de choreograaf Ted Stoffer al tien jaar werken produceert. Daarnaast levert hij een bijdrage aan de ontwikkeling van programma's voor het uitvoeren van elektronische muziek voor derden.

Boudewijn Tarenskeen (1952, Hollandia, Nieuw Guinea) kwam in verband met de politieke situatie in Nieuw Guinea in 1962 naar Nederland. Hij studeerde één jaar hobo aan het toenmalige Muzieklyceum in Amsterdam en vier jaar compositie aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag bij Peter Schat, Louis Andriessen en Konrad Boehmer. Tarenskeen schrijft muziek voor verschillende bezettingen, die behalve door eigen ensembles worden uitgevoerd door onder andere het ASKO-ensemble, ensemble LOOS, het Cello Octet Conjunto Iberico, Orkest De Volharding, Loeki Stardust Quartet, Cappella Amsterdam, Walpurgis en de orkesten het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het Noord Nederlands Orkest en het Nederlands Ballet Orkest. Hij schreef kamermuziek in opdracht van gerenommeerde solisten als Gerard Bouwhuis, Ronald Brautigam, Esther Apituley, Charles van Tassel, Romain Bischoff, Judith Vindevogel, Leonore Pameier en Isabelle van Keulen. Door veelvuldige samenwerking met choreografen, schrijvers en regisseurs, waaronder Rudi van Dantzig, Ted Brandsen, Karin Post, Gerardjan Rijnders, Jan Joris Lamers, Frans Strijards, Titus Muizelaar en Lodewijk de Boer, ontstond een groot aantal muziekdramatische werken. Voor de cineasten Marleen Gorris, Leon de Winter, Rudolf van den Berg, Noushka van Brakel, Rita Horst e.a. schreef Tarenskeen filmmuziek. Onder de vele vertolkers van zijn liederen behoren ook Adelheid Roosen, Jenny Arean, Annet Malherbe, Nynke Laverman en Ramses Shaffy. Op dit moment werkt Tarenskeen aan opdrachtwerken voor het Nederlands Philharmonisch Orkest, Cappella Amsterdam en het Escher pianotrio.

** Het onderscheid van de vier temperamenten stamt uit het Oude Griekenland. Hippokrates meende, dat de lichaamelijke en geestelijke toestand (het temperament) van een mens verklaard kan worden uit het (on-)evenwicht en de wisselwerking tussen vier lichaams-sappen: bloed (sanguis), gele gal (cholè), zwarte gal (melancholè) en slijm (phlegma). Een teveel aan slijm zou een flegmatisch of kalm temperament tot gevolg hebben; een teveel aan bloed een sanguïnisch of optimistisch, gepassioneerd temperament; een teveel aan gele gal een choleric of prikkelbaar, op-vliegend temperament; en een teveel aan zwarte gal een melancholisch, depressief temperament. De innerlijke saphuis-houding van een mens kan uiterlijk worden afgelezen aan zijn houding, motoriek, mimiek en gedrag. De affectenleer van de baroktijd grijpt terug op dit onderscheid van temperamenten, en onderzoekt hoe en waarom een muzikaal affect, naast een fysieke reactie, ook een effect op de ziel teweeg kan brengen. Muziek 'vervoert' de luisteraars naar een gemoedstoestand en is in staat hen onderweg emotioneel uit balans brengen. De affectenleer experimenteert met combinaties van tempi, ritmes, toonsoorten, intervallen en instrumentatie om voorafbepaalde gemoedstostanden op te wekken, ze te manipuleren.*

• **winter.moon.** / Nicoleta Chatzopoulou, 2007

cold and dry
winter moon time water mirror still cold dry
panta rei
winter moon time water mirror still cold dry
slowly repeatedly
winter moon time water mirror still cold dry
the mirror of time holds me captured still

brilliant moon
is it true that you too
must pass in a hurry?

• **Bloß nicht stillhalten** / Daniël Hamburger, 2007

Tralaladi
Tralalaladadidom
Tralalaladidomda tralala
Jetzt bloß nicht still
Tralalaladidomda tralalaladididom!
Bloß nicht stillhalten
Tralalaladidomdididomdaditalalala!
Weiter, seiter, beiter,
Weiter, seiter, beiter, kneiterauf!
Weiter, seiter, beiter,
Weiter, seiter, beiter, kneiterab!
Bloß nicht stillhalten,
Bloß nicht stillhalten!
Weiter, seiter, beiter,
Weiter, seiter, beiter, kneiterauf!
Weiter, seiter, beiter,
Weiter, seiter, beiter, kneiterab!
Weiterkeit, seiter, beiter, kneiter,
Weiterkeit, Seiterkeit, beiter, kneiter,
Weiterkeit, Seiterkeit, Beiterkeit, Kneiterkeit,
Weiter, seiter, beiter, kneiterauf! Ab!
Tja, Menschen sind eben so!
Da kannst'e nix dran machen.
Tralala Tralaladi
Tralalaladadidom
Tralalaladidomda tralalaladididom!
He! wie geht's?
Ich bin super drauf!
Alles Banane!
Frosch fröhlich

In 2003 verhuisde ze naar Holland om haar studie compositie aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag voort te zetten bij Martijn Padding, Gilius van Bergeijk en Richard Ayres. Daar studeerde ze ook viola da gamba en volgde ze een cursus sonologie. Zij is mede-oprichtster van het oude muziek ensemble *Mateus consort*. Zij schreef composities voor verschillende combinaties van instrumenten, kamerensembles en de menselijke stem. In 2005 werkte ze samen met het Nederlands Vocaal Laboratorium en regisseur Olivier Provily voor het muziektheaterstuk *The Scream* in het kader van de Korzo theaterproductie *Vuurtongen*. In 2007 werkte ze in het kader van de Korzotheaterproductie *Mixed* samen met regisseur Lotte de Beer voor de muziektheater-voorstelling *Clara S.*, gebaseerd op een toneelstuk van Elfriede Jelinek.

Daniël Hamburger (1980, Rotterdam) is een jonge, veelzijdige componist die zowel autonome als multimediale muziek schrijft. Als afgestudeerd muziektechnoloog integreert hij op organische wijze elektronica in zijn composities. Met de elektro-akoestische compositie *Reminiscences of Laura* (2003) won Daniël de publieksprijs in de finale van de Henriëtte Bosmansprijs 2003. De muziekwereld is voor Daniël één groot speelveld. Hij werkte met uiteenlopende groepen als het Metropole Orkest, Orkest De Volharding en ensemble Insomnio. Zijn multimediale output omvat onder meer de busopera *Zonegrens* (2005) en de dansproducties *[fia]* (2004) en *Lemon factory* (2006). Hij is ook actief als arrangeur en orkestrator, onlangs nog voor de musical *Kromme Jongens* (2006). Daniëls composities laten zich moeilijk in een hokje stoppen. In veel van zijn muziek vindt een vermenging plaats van stijlen en genres. Zijn affiniteit met pop, jazz en etnische muziek schemert ook door in zijn modern-klassieke werk. Toegankelijkheid en experiment gaan bij Daniël goed samen; hij is een estheticus die het publiek wil laten genieten maar tegelijkertijd probeert te prikkelen en te verrassen met frisse klanken en ideeën.

Johan van Kreij (1969, Berlicum) heeft zich als componist toegelegd op elektronische muziek, die zich in zijn werk kenmerkt, niet alleen door het gebruik van abstracte klanken, maar ook door het toepassen van een idioom dat zich daarmee verhoudt. Het is juist dat laatste wat deze muziek onderscheidt van instrumentale muziek. Echter, de ideeën en verworvenheden van de elektronische muziek kunnen worden toegepast op het instrumentaal, of in dit geval, vocaal componeren. Het resultaat is dat de stem niet

Cora Schmeiser (1970, Mainz am Rhein) vertolkt als lid en oprichtster van kamermuziekensembles barok-, klassiek en hedendaags repertoire. Zij werkt samen met acteurs, beeldend kunstenaars, dansers en dichters. Moderne composities en klank- en tekstimprovisaties staan daarbij op de voorgrond. Zij was te horen in de voorstelling *Doedada* van theatergroep Hotel Modern, in de voorstellingen *Uitzicht*, *Brandschat* en *Recombinant* van Bühne de Bovenlucht en *Feminine Follies* van Geerten Ten Bosch en Harriët van Reek bij het Kroonstukjes-Festival in Münster, Duitsland. Als lid van Buffo Operamakers, Utrecht, was zij te horen in *Ik hoor je wel* tijdens het Mamma-Festival, Oerol 2003 en het Oorsmeer-Festival in Gent en Antwerpen. Voor Oerol 2004 maakte zij de voorstelling *Moed* voor twee zangers en piano. Met het Nederlands Vocaal Laboratorium trad zij op tijdens het Festival in de Branding in samenwerking met het Residentie Orkest, bij het Yo! Opera Festival in Utrecht en het Crossing Border Festival in Den Haag. In de opera *Parsifal* van Boudewijn Tarenskeen met Orkest De Volharding vertolkte zij de rol van 'de vrouw op de stoel' en in oktober 2004 trad zij op in de Cage-Nacht van 'Wien modern' in Wenen. Voor het Kameroperafestival Zwolle 2005 zong zij in *Maanschemering*, een opera voor stem, sho en panfluit van Ron Ford, die in 2006 in reprise ging. Zij werkte samen met het POW-ensemble en maakte de voorstelling *Terug naar de toekomst* voor vier performers tijdens het Oerol-festival 2006. In het voorjaar van 2007 toerde zij met de voorstelling *Het Mysterie van Majorana* van Theater Adhoc door Nederland en ontwikkelde zij met beeldend kunstenaar Arnold Schalks en zangeres Natascha Morsink de voorstelling *Kurt Schwitters - de 'zotte' antiburger* voor het Goethe instituut Rotterdam. Tijdens de operadagen 2007 Rotterdam voerde zij *Een lied van strijd en onthechting* van Rita Knuistingh Neven en Peter Swanborn uit in theater Lantaren/Venster. Sinds 2003 is Cora lid van Ars Choralis Coeln, een ensemble voor middeleeuwse muziek van onder andere Hildegard von Bingen en Anna von Köln.

Nicoleta Chatzopoulou (1976, Thessaloniki) begon haar muziekkopleiding op jonge leeftijd met een studie klassiek gitaar. Haar affiniteit met wetenschap, met name met astronomie, leidde tot een universitaire studie, die zij afsloot met een Bachelor of Science in Astrofysica. Daarna besloot zij haar muziekkopleiding op een hoger niveau voort te zetten met een studie muziektheorie, viola da gamba en compositie. In die tijd was ze zangeres en multi-instrumentaliste in de band *This Fluid* en lid van het vocale vrouwenensemble *Molpi*.

Frühstück mit Fratze
 Freibier im Frühling
 Fruchtsaft ohne Früulein
Alles Banane! Alles Banane!
 Proßt Praline,
 Prüfung vor Preise,
 Prusten ist prima,
 Prallvoll Profipummel
Alles Banane! Alles Banane!

Es gibt Krampfadergeschwader im Kreis wenn man die Krumpfel kraust. Sonst gibt es streif und strumpf, sie würde gestrampt oder sogar gestraußt. Man braucht das Kreuz zum kranzen, die Kruft zum kreffeln. Natürlich, der Stranzel ist fast gestreißt wenn man die Struft gestraußt hätte!
 Verstehst'e?

Dukedu dududukedu	Was?
Kedu dudududum	E, wie geht's?
Dukedu dududukedu	Was?
Duwidubidu dubidu	E, wie geht's?
Tauw tauw ketadatau	Geile Party, eh!
Tauw tauw ketadatau	Wow! Cooler Sound!
Ich bin megamegabreit	click psss prost!
Total megamegamäßig abgespaced	
Ich denke, also bin ich.	
Ich bin, also denke ich.	
Ich bin also, denke ich.	
Ich denke also: bin ich?	

• **Improvisatie** / Cora Schmeiser, 2007

Ik ben gal. Harteer. God's diepste decreet
 Smaakt me bitter; ik proef mezelf;
 Bottenbouwsel van binnen, vol vlees, bloed gevulde vloek.
 Zelfgistende geest die een dof deeg verzuurt.
 Bezie de verlorenen, dit is hun gesel
 Zoals ik de mijne ben, hun zwetende zelf; maar erger.
 Gerard Manley Hopkins

• **Tosca** Eine Masterclass für Sängerin und Publikum / Boudewijn Tarenskeen, 2007

Lo dici male:
Non la sospiri la nostra casetta
Che tutta ascosa nel verde ci aspetta?

*Nido a noi sacro, ignoto al mondo inter,
Pien d'amore e di mister?
Al tuo fianco sentire per le silenziose stellate ombre,
Salir le voci delle cose!...
Dai boschi e dai roveti, dall'arse erbe,*

Über die alte Eigenschaftslehre vom ethischen Gehalt hinaus ist der Mensch interessiert an den Vorgängen, die sich in Körper und Seele abspielen beim Hören affektstarker Musik. K! Der menschliche Organismus wird als natürliche Ordnung verstanden. Er ist natürlich begründet (rational, zahlhaft) wie die Musik. Darin berührt die magische Sympathie zwischen Mensch und Musik sowie der physische Reaktionsmechanismus von erklingendem Geschehen und Hörer. Wie in einem unentwirrbaren Dickicht versuche ich...

*Dai boschi e dai roveti, dall'arse erbe,
Dall'imo dei franti sepolcreti odoro-
Doro doro oaoüo mmoao*

Zuständig für das neue Erkenntnisstreben ist die musikalische Pa-tho-lo-gie. Die Musiktheorie bewahrt den althergebrachten Zusammenhang der Affektenlehre mit dem Lehrgebäude der Temperamente und der Säftelehre. Krankhafte Zustände entstehen durch die Kombination von Kälte und Feuchtigkeit,

*-si di timo, la notte escon bisbigli
di minuscoli amori e perfidi consigli
Che ammoliscono i cuori...*

Kälte, Feuchtigkeit, von Trockenheit und Wärme sowie durch mehrere, vornehmlich miteinander verwandte Säfte!

Säfte, Säfte Säfte Säfte Säfte Säfte

Durch die Verteilung der Säfte hat jeder Mensch ein bestimmtes körperliches und seelisches Gepräge. Er büßt damit zugleich an Widerstandskraft ein, was bis... ZUR ERKRANKUNG FÜHRT.

Das Prinzip des leiblichen Lebens ist die Lebenswärme, die ihren Sitz im Herzen hat. Durch die Lebenswärme werden aus dem Blut die Lebensgeister erzeugt. Die Lebensgeister steigen auf zum Gehirn und strömen von hier aus wieder in die Nerven.

Der physiologische Vorgang ist schematisch folgender: Objekt

– Sinne – Sinnesnerven – Lebensgeister - Gehirn. Hat die Erregungsursache heftigen Charakter,

Dai boschi e dai roveti, dall'arse erbe,

So gilt die Folge: Gehirn – Lebensgeister – Nerven – MUSKELN! Die Seele wird lokalisiert. Sie sitzt in der Zirbeldrüse. Zirbeldrüse. Pijnappelklier. Der Zorn. Der Zorn strapaziert die Galle:

Lo dici male, wie klingt das häßlich! wie klingt das häßlich?

Wenn Widerwille und Eifersucht Gegenstand sind, werden Spiritus und die gelbe, helle Galle durch die Kraft der Phantasie erhoben. Die so erregten Bewegungskräfte bringen die Seele in Zorn, Wut, Raserei und...

Ist der Gegenstand jedoch lieblich, dann kommen die sanguinischen Vapors aus der Leber zur Wallung. Daraus entstehen Freude, Hoffnung, Vertrauensseligkeit, Liebe, Fröhlichkeit.

Ist die affektive Gelegenheitsursache schrecklich, elend, traurig, tragisch, so wird die... schwarze, dunkle Galle zum physiologisch wirksamen Organ.

Fiorite, o campi immensi

Nervensaft, Herzsaft, Zirbeldrüsensaft, Magensaft, schwarze Gallesaft, Schleimsaft, Drüsensaft, Schenkelsaft, Adamsapfelsaft, Geschwürsaft, Schweißsaft, Urinsaft, Lebersaft, Schenkelschleimsaft, Geschwürschweißsaft, usw... Würde ein Mensch den Grund dieser Wirkungen in vollkommenem Umfang erfassen, so könnte er zweifellos durch die Kraft der Musik die größten Wunder der Natur bewirken, indem er die Leidenschaften der Seele hervorruft. Aber du fragst, warum wir so selten nur derartige Gemütsbewegungen erfahren. Ich antworte darauf: es geschieht deswegen so selten, weil die harmonische Bewegung nicht in jedem Fall dem Spiritus animales entspricht.

*Fiorite, o campi immensi,
Palpitate aure,
aure marine nel lunare albor!
Ah - piovete voluttà, volte stellate!*

Woef.